AVROTROS
VRIJDAG
CONCERT

vrijdag 15 april 2022 (Goede Vrijdag)
inleiding door Kees Arntzen 19.30 u., concert: 20.15 u.
serie AVROTROS Vocaal
TivoliVredenburg Utrecht, Grote Zaal

BEETHOVENS MIS IN C

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor
Karina Canellakis, dirigent
Iwona Sobotka, sopraan *
Virginie Verrez, alt *
Benjamin Bruns, tenor *
Adam Kutny, bas

Igor Stravinsky 1882-1971
Chant funèbre (1908) voor orkest

Béla Bartók 1881-1945
Cantata Profana (1930) voor tenor, bariton, dubbelkoor en orkest

pauze

Ludwig van Beethoven 1770-1827
Mis in C (1807) voor solisten, koor en orkest
Kyrie • Gloria • Credo • Sanctus • Agnus Dei

* deze drie zangers zouden soleren in de geannuleerde uitvoering op 13 maart 2020 door RFO & GOK o.l.v. Karina Canellakis.

Dit concert wordt rechtstreeks uitgezonden op NPO Radio 4, zie ▸ www.nporadio4.nl.
Presentatie: Leonard Evers

AVROTROS TIVOLI VREDENBURG npo radio 4

STRAVINSKY – BARTÓK – BEETHOVEN

Op deze Goede Vrijdag leidt chef-dirigent Karina Canellakis vier solisten en beide omroepensembles in een bijzonder fraai programma. Om te beginnen een zelden uitgevoerd werk van Igor Stravinsky, bestemd voor de begrafenis (1908) van zijn eminente vroegere leraar Nikolaj Rimski-Korsakov, volgens de componist zelf het beste werk van vóór *De vuurvogel*. Eveneens zelden uitgevoerd is de *Cantata Profana* van Béla Bartók, een koorwerk gebaseerd op een Roemeense volksballade. Ten slotte een onderbelichte kant van Ludwig van Beethoven, namelijk een van zijn weinige religieuze werken, de *Mis in C*, altijd overschaduwd door de imposante *Missa solemnis*. Maar is dat wel terecht?

Igor Stravinsky - Chant funèbre

Met het ballet *De Vuurvogel* maakte Igor Stravinsky zijn spectaculaire doorbraak, in 1910. Een paar composities later was duidelijk dat de muziekwereld nooit meer hetzelfde zou zijn. Stravinsky was *here to stay*, en decennialang zou hij blijven verbazen, vernieuwen en inspireren. Zijn oeuvre is even divers als hoogwaardig: 'slappe' stukken zitten er niet (of niet echt) bij. Niemand kon dan ook klagen dat de oogst tekortschoot toen hij in 1971 overleed. Maar de postume ontdekking van een zoekgeraakt orkestwerk joeg een golf van extase over de hele aardbol.

Chant funèbre werd in 1915 bij toeval opgegraven door een bibliothecaris in Sint-Petersburg. Het was een in memoriam dat de zesentwintigjarige Stravinsky voor zijn zojuist overleden leraar Nikolaj Rimski-Korsakov had geschreven. Na een eenmalige uitvoering op een herdenkingsconcert in 1909 waren de orkestpartijen gearchiveerd - en daarna verloren gewaand. Zelf was Stravinsky overtuigd dat het materiaal bewaard was gebleven.

Chant funèbre werd in 1915 bij toeval opgegraven door een bibliothecaris in Sint-Petersburg.

Igor Stravinsky

Béla Bartók

'Ik wou dat iemand er eens naar ging zoeken', zei hij in de jaren vijftig. 'In mijn herinnering is het mijn beste en harmonisch meest geavanceerde werk vóór *De Vuurvogel*.'

Geavanceerd is het zeker. In Rusland was al heel wat duistere muziek geschreven, maar niet zo'n weefsel van zachte tremolo-figuren waaruit zich verschillende solostemmen losmaken en, aldus Stravinsky, 'elk hun krans leggen op het graf van de meester'.

Béla Bartók – Cantata Profana

Bij Béla Bartók denk je niet direct aan koormuziek. Hij maakte naam met pianostukken en strijkkwartetten die vaker beuken en schuren dan zingen. Toch is de *Cantata Profana* (wereldlijke cantate) bepaald geen atypisch werk. Zoals altijd liet Bartók zich ook hier inspireren door traditionele Balkanmuziek, waarvan de ritmes en melodiek zich diep in zijn schrijfstijl hadden genesteld. Bovendien was het onderwerp hem uit het hart gegrepen. De tekst is een pleidooi voor vrijheid en plaatst kanttekeningen bij het moderne stadsleven - twee thema's die vaker in Bartóks werk opduiken. En met reden: de componist had al een wereldoorlog meegemaakt, het fascisme stond aan zijn Hongaarse voordeur en in zijn thuisstad Boedapest werd hij openlijk tegengewerkt. Bartók bezat een enorme etnomusicologische kennis en hamerde op de culturele verwantschap tussen de verschillende Balkanvolkeren en dat lag de Hongaarse nationalisten niet lekker.

Met de *Cantata Profana* nam hij duidelijk stelling tegen de groeiende repressie. Hij baseerde zich op een oude Roemeense vertelling over negen zoons die van hun vader enkel geleerd hebben te jagen. Wanneer ze een betoverde hertenbok doden worden ze zelf in herten omgetoverd - en dat blijkt een openbaring, want in de natuur vinden ze de ware vrijheid. Terugkeren naar huis is geen optie meer. Want, zeggen ze tegen hun wanhopige vader, 'onze geweien passen niet door de deuropening (...) en bekers

hebben we niet nodig, we drinken rechtstreeks uit de bron.' De muziek plooit zich in een paraboolvorm rond het verhaal: na het hoogtepunt - de confrontatie van de vader met zijn zoons, die hij in hun hertengedaante bijna had afgeknald - volgt een ontspannen, dromerige samenvatting van het voorafgaande.
Overigens hoor je hier duidelijk dat Bartók zich ook sterk door barokmuziek liet beïnvloeden.

Nooit heeft het werk zich los kunnen maken van de niche waartoe het veroordeeld werd.

De jachtpartij wordt weergegeven met een energieke fuga en de openingsmaten hinten subtiel naar het begin van Bachs *Matthäus-Passion*. Christelijke elementen zitten er niet in - de titel benadrukt dat het om een heidens verhaal gaat - maar Bartók, de verbinder, beschouwde de cantate toch als een 'persoonlijk credo'.
Natuurlijk dwarsboomden de Hongaarse autoriteiten de première. Die klonk pas vier jaar later in Londen, en daar begreep men de muziek niet. Nooit heeft het werk zich los kunnen maken van de niche waartoe het veroordeeld werd - deels vanwege de moeilijke koorpartij, deels door de Hongaarse tekst die nauw met de noten is verbonden en zich niet gemakkelijk laat vertalen. Aan de muziek ligt het niet.

Beethoven – Mis in C

Vermoedelijk heeft geen componist zo'n wereldwijde merkbekendheid als Ludwig van Beethoven. Toch heeft zijn oeuvre nog altijd

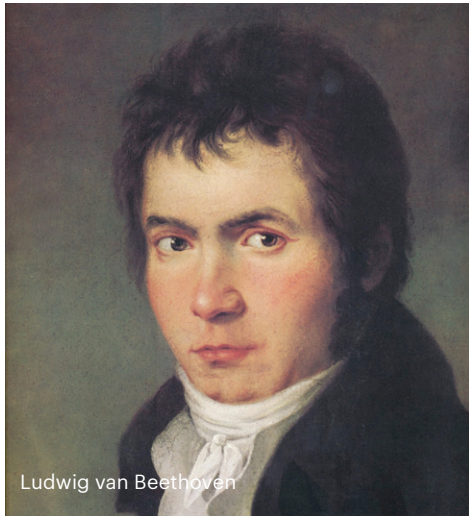
Ludwig van Beethoven

onderbelichte hoekjes. De *Mis in C*, bijvoorbeeld, is altijd overschaduwd door de imposante *Missa Solemnis*. En die zit op zich al in een niche: Beethoven schreef amper kerkmuziek, domweg omdat hij niet hoefde. Eerdere componisten moesten een kameleontisch talent tonen en hun opdrachtgevers in elk gevraagd genre kunnen bedienen. Maar concerten waren inmiddels openbare evenementen geworden; naar religieuze muziek was minder vraag.
Toen Beethoven in 1807 echter benaderd werd om een mis te componeren lag de lat ineens schrikbarend hoog. De opdrachtgever was prins Nikolaus Esterházy, die in de voorgaande decennia zijn symfonieën, opera's en missen zo ongeveer per strekkende meter aangeleverd had gekregen van de grote Joseph Haydn. Haydn was ook nog eens Beethovens leraar geweest, dus was hier enige nederigheid geboden - niet Beethovens sterkste eigenschap. Toch voldeed hij aan de opdracht, waarna hij aan de prins schreef: 'Ik overhandig U de Mis met grote schroom, want Uwe Hoogheid is gewend aan de onnavolgbare meesterwerken van de grote Haydn.'
Die knieval hielp niet en de on-Beethoveniaanse ingetogenheid van de muziek evenmin. De première werd één van de grootste vernederingen uit zijn leven. Niet alle zangers waren present en er was amper gerepeteerd. De prins gaf de componist een uitbrander, waarop diens kapelmeester Johann Nepomuk Hummel het vol leedvermaak op een gnuiven zette. Vanaf dat moment kon Beethoven weer zichzelf zijn: briesend verliet hij het paleis, toch al beledigd vanwege het schamele logeerhok dat hem was toebedeeld.
Hoewel later niemand zo venijnig reageerde als prins Nikolaus (die achteraf nog liet weten dat hij de Mis 'ridicuul, onverdraaglijk en verachtelijk' had gevonden) wekte de beheerste toon van dit werk alom verbazing. Van Beethoven was een gloedvoller mis verwacht, zeker na zijn vurige *Derde* en *Vijfde symfonie*. De schrijver E.T.A. Hoffmann prees in een recensie evenwel 'de expressie van een kinderlijk blij gemoed, vol vertrouwen in zijn eigen zuiverheid en in Gods genade.' Terecht: Beethoven wilde hier bovenal vrolijkheid uitdrukken. 'Katholieken gaan op zondag feestelijk uitgedost naar de kerk', schreef hij zijn uitgever. 'Het hele werk is vol vreugde en tederheid. Zelfs het "Gott erbarme dich unser" in het Kyrie Eleison is innig zonder treurig te zijn. Het Kyrie zet dan ook de toon van de hele mis.'
Overigens permitteerde Beethoven zich wel meer harmonische vrijheden dan Haydn, die nooit ver van de basistoonsoort afweek. Ook nieuw is de verdubbeling van de houtblazers, waardoor het orkestrale klankbeeld meer massa kreeg. Hij had in één moeite door ook trombones kunnen laten aanrukken; die maakten geen deel uit van het Esterházy-orkest, maar behoorden in toenmalige kerkmuziek wel tot de standaardbezetting. Maar die zouden de beoogde 'tederheid' van de *Mis* omver blazen - en de prins misschien nog bozer maken dan die al was.

Michiel Cleij

AVROTROS
VRIJDAG CONCERT
DÉ KLASSIEKE START VAN JE WEEKEND
www.avrotrosvrijdagconcert.nl
AVROTROSvrijdagconcert
@vrijdagconcert
vrijdagconcert.avrotros
AVROTROSVrijdagconcert

GEZONGEN TEKSTEN

Béla Bartók – Cantata Profana

A kilenc csodaszarvas

Volt egy öregapó,
Volt néki, volt néki
Kilenc szép szál fia,
Testéből sarjadzott
Szép szál kilenc fia.
Nem nevelte őket
Semmi mesterségre,
Szántásra-vetésre,
Ménesterelésre,
Csordaterelésre;
Hanem csak nevelte
Hegyet-völgyet járni,
Szarvasra vadászni.

Az erdőket járta, hej-haj!
És vadra vadászott, hej!
Kilenc szép szál fiú.
A vadra vadásztak;
Annyit barangoltak,
És addig vadásztak,
Addig-addig, mígnem
Szép hídra találtak,
Csodaszarvasnyomra.
Addig nyomozgattak,
Utat tévesztettek,
Erdő sűrűjében
Szarvasokká lettek;
Karcsú szarvasokká váltak
Erdő sűrűjében.

De negen wonderherten

Er was eens een oude vader,
Hij had, hij had
Negen fijne zonen,
Uit zijn mannelijkheid ontsproten
Negen fijne zonen.
Hij voedde ze niet op
Voor een of andere handel,
Of om te ploegen en te zaaien,
Om te hooien,
Of de kudde te hoeden;
Nee, hij leerde hen alleen
Om door de heuvels en valleien te lopen,
Om op herten te jagen.

Zij zwierven door het bos, hej-haj!
En jaagden wild, hej!
Negen knappe jongens.
Jagen op wild;
Ze zwierven zo ver,
En ze jaagden zoveel,
Tot ze een mooie brug vonden,
Met daarop
een wonderlijk hertenspoor.
Toen ze dat spoor volgden
Raakten ze de weg kwijt
En midden in het bos
Werden zij zelf herten
Ze werden slanke herten
In het struikgewas van het bos.

Hej, de az ő édes apjok
Várással nem győzte,
Fogta a puskáját,
Elindult keresni
Kilenc szép szál fiát.
Reátalált a szép hídra,
Hídnál csodaszarvasnyomra;
Szarvasnyom után elindult,

El is jutott hűs forráshoz,
Hűs forrásnál szarvasokhoz,
Féltérdre ereszkedett,
Hej, egyre rá is célzott.

De a legnagyobbik szarvas
- Jaj, a legkedvesebb fiú -
Szóval imígy felfelele:
"Kedves édes apánk,
Ránk te sose célozz!
Mert téged mi tűzünk
A szarvunk hegyére,
És úgy hajigálunk
Téged rétről rétre,
Téged kőről kőre,
Téged hegyről-hegyre,
S téged hozzávágunk
Éles kősziklához:
Ízzé-porrá zúzódsz
Kedves édes apánk!

Az ő édes apjok
Hozzájuk így szólott,
És híva hívta,
És őket hívó szóval hívta:
"Édes szeretteim,
Kedves gyermekeim,
Gyertek, gyertek haza,
Gyertek vélem haza,
Jó anyátok vár már!
Jöjjetek ti vélem

Hej, maar hun lieve vader
wachtte en wachtte en wachtte
Hij pakte zijn geweer,
En ging op zoek naar
Zijn negen eerlijke zonen.
Hij vond de mooie brug,
En bij de brug vond hij een wonderbaarlijk hertenspoor,
Hij volgde het hertenspoor
En kwam bij een koele bron,
waar de mooie herten graasden,
Hij daalde af tot halverwege,
Hej, en legde aan met zijn geweer.

Maar het grootste hert
- Oh, de liefste zoon -
Sprak zijn vader ernstig toe:
'Lieve lieve vader,
Richt nooit op ons!
Want we zullen je
Op de punt van ons gewei nemen,
En we zullen je dragen
Van weide naar weide,
Van steen naar steen,
Je dragen van berg tot berg,
En we gooien je
Op een scherpe rots:
Je zult tot stof vergruisd worden
Lieve lieve vader!'

Hun lieve vader
Hij zei tegen hen,
En riep hen,
En riep hen smekend:
'Geliefden,
Mijn lieve kinderen,
Kom, kom naar huis,
Kom naar me toe,
Je goede moeder wacht!
Kom terug naar mij.

A jó anyátokhoz,
A ti jó anyátok
Várva vár magához.
A fáklyák már égnek,
Az asztal is készen,
A serlegek töltve,
Az asztalon serleg,
Anyátok kesereg; -
Serleg teli borral,
Jó anyátok gonddal.
A fáklyák már égnek,
Az asztal is készen,
A serlegek töltve...”

A legnagyobb szarvas,
- Legkedvesebb fiú -
Szóval felfelelvén
Hozzá imígy szóla:
“Kedves édes apánk,
Te csak eredj haza
A mi édes jó anyánkhoz!
De mi nem megyünk!
De mi nem megyünk!
Mert a mi szarvunk
Ajtón be nem térhet,
Csak betér az völgyekbe;
A mi karcsú testünk
Gúnyában nem járhat,
Csak járhat az lombok közt;
Karcsú lábunk nem lép

Tűzhely hamujába,
Csak puha avarba;
A mi szájunk többé
Nem iszik pohárból,
Csak hűvös forrásból.”

Volt egy öregapó,
Volt néki, volt néki
Kilenc szép szál fia,

Naar je goede moeder,
Je goede moeder
Ik wacht op je.
De fakkels branden,
De tafel is klaar,
De bekers zijn gevuld
Op de tafel een bokaal
Jullie moeder is in rouw
Een bokaal vol wijn,
Door de zorg van je goede moeder.
De fakkels branden,
De tafel is klaar,
De bekers zijn gevuld...’

Het grootste hert,
- De Liefste zoon -
Sprak zijn vader ernstig toe
Hij sprak tot hem in gebed:
‘Lieve lieve vader,
Ga naar huis
Naar onze lieve goede moeder!
Maar wij gaan niet!
Maar wij gaan niet!
Want met onze geweien
Kunnen wij niet door de deur naar binnen,
Alleen in de valleien zijn wij thuis;
Onze slanke lichamen
Hullen wij niet in kleren
Maar verhullen wij tussen het gebladerte;
Onze slanke voeten zullen niet
In de as van de haard stappen,
Maar alleen in de zachte buitenlucht;
Onze monden drinken niet meer
uit de beker, maar alleen uit een heldere bron.’

Er was eens een oude vader,
Hij had, hij had

Nem nevelte őket
Semmi mesterségre,
Csak erdőket járni,
Csak vadat vadászni,
És addig-addig

Vadászgattak, addig:
Szarvassá változtak
Ott a nagy erdőben.
És az ő szarvuk
Ajtón be nem térhet,
Csak betér az völgyekbe;
A karcsú testük
Gúnyában nem járhat,
Csak járhat az lombok közt;
A lábuk nem lép
Tűzhely hamujába,
Csak a puha avarba;
A szájuk többé
Nem iszik pohárból,
Csak tiszta forrásból.

Negen fijne zonen,
Hij voedde ze niet op
En leerde hen geen vak
Maar alleen om in het bos te wandelen
Om op wild te jagen
En zo en zo
Jaagden ze en jaagden en jaagden
Ze veranderden in herten
Daar in het grote bos.
En hun geweien
Konden niet door de deur naar binnen,
Alleen in de valleien waren zij thuis;
Hun slanke lichamen
Verhullen zij tussen het gebladerte;
Hun slanke voeten zullen niet
In de as van de haard stappen,
Maar alleen in de zachte buitenlucht;
Hun monden drinken niet meer
Uit de beker,
Maar alleen
Uit een heldere bron.’

Ludwig van Beethoven – Mis in C

Kyrie
Kyrie eleison
Christe eleison
Kyrie eleison.

Heer, ontferm u over ons
Christus, ontferm u over ons
Heer, ontferm u over ons.

Gloria
Gloria in excelsis Deo
et in terra pax hominibus bonae voluntatis.
Laudamus Te. Benedicimus Te.

Adoramus Te. Glorificamus Te.
Gratias agimus Tibi propter
magnam gloriam tuam.
Domine Deus Rex caelestis, Deus Pater omnipotens.

Ere zij God in de hoge
en vrede op aarde voor mensen van goede wil.
Wij loven U, wij prijzen en aanbidden U,
wij verheerlijken U en zeggen U
dank voor uw grote heerlijkheid.

Heer, God, hemelse Koning, God almachtige Vader,
Heer, eniggeboren Zoon, Jezus Christus.

NIEUW SEIZOEN AVROTROS VRIJDAG CONCERT

Goed nieuws! Het nieuwe seizoensmagazine van het AVROTROS Vrijdagconcert 2022-2023 is uit. U kunt het krijgen bij de ingang, in de pauze en na afloop van het concert.

U kunt abonnementen, losse kaarten of een passe-partout voor het nieuwe seizoen online reserveren via www.tivolivredenburg.nl/klassiek/22-23/avrotros-vrijdagconcert-series

Losse kaarten zijn te reserveren via avrotrosvrijdagconcert.nl of www.tivolivredenburg.nl/klassiek of via het bestelformulier bijgesloten in de brochure of verkrijgbaar via de kassa.

De kassa is bereikbaar van maandag t/m zaterdag van 12.00 - 17.00 uur via 030 2314544

U bent vanavond welkom bij de informatiestand in de foyer.

U bent vanavond welkom bij de informatiestand in de foyer

Domine Fili unigenite, Iesu Christe.

Domine Deus Agnus Dei, Filius Patris.
Qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis.
Quoniam Tu solus Sanctus. Tu solus Dominus.

Tu solus altissimus, Iesu Christe.
Cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris.
Amen.

Credo

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium.
Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula.

Deum de Deo, Lumen de Lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri; per quem omnia facta sunt.

Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de caelis.
Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est.
Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus est,
et resurrexit tertia die, secundum Scripturas,
et ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris.
Et iterum venturus est cum gloria,

Heer God, Lam Gods, Zoon van de Vader.
Gij die wegneemt de zonden der wereld, ontferm U over ons.
Gij die wegneemt de zonden der wereld, aanvaard ons gebed.
Gij die zit aan de rechterhand van de Vader, ontferm U over ons.
Want Gij alleen zijt de Heilige, Gij alleen de Heer,
Gij alleen de Allerhoogste: Jezus Christus.
Met de Heilige Geest in de heerlijkheid van God de Vader,
Amen.

Ik geloof in één God, de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde, van al wat zichtbaar en onzichtbaar is.
En in één Heer, Jezus Christus, eniggeboren Zoon van God,
voor alle tijden geboren uit de Vader.
God uit God, Licht uit Licht,
ware God uit de ware God. Geboren, niet geschapen, één in wezen met de Vader, en door Wie alles geschapen is.
Hij is voor ons, mensen, en omwille van ons heil uit de hemel neergedaald.
Hij is vlees geworden door de heilige Geest uit de Maagd Maria, en is mens geworden.
Hij werd voor ons gekruisigd, heeft geleden onder Pontius Pilatus en is begraven.
Hij is verrezen op de derde dag, volgens de Schriften. Hij is opgevaren ten hemel: zit aan de rechterhand van de Vader. Hij zal wederkomen in heerlijkheid om te oordelen levenden en

iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis.
Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit.
Qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per prophetas.
Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam.
Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum.
Et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi.
Amen.

Sanctus

Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus Deus Sabaoth;

Pleni sunt coeli et terra gloria tua.

Hosanna in excelsis.
Benedictus, qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

Benedictus

Benedictus, qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

Agnus Dei

Agnus Dei
qui tollis peccata mundi
miserere nobis.
Agnus Dei
qui tollis peccata mundi
miserere nobis.
Agnus Dei
qui tollis peccata mundi
dona nobis pacem.

doden. En aan zijn rijk komt geen einde.
Ik geloof in de heilige Geest, die Heer is en het leven geeft; die voortkomt uit de Vader en de Zoon; die met de Vader en de Zoon te samen wordt aanbeden en verheerlijkt; die gesproken heeft door de profeten.
Ik geloof in de éne, heilige, katholieke en apostolische Kerk.
Ik belijd één doopsel tot vergeving van de zonden.
Ik verwacht de opstanding van de doden en het leven van het komend rijk.
Amen.

Heilig, heilig, heilig,
De Heer, de God der hemelse machten!
Vol zijn hemel en aarde van uw heerlijkheid.
Hosanna in den hoge.
Gezegend hij die komt in de naam des Heren.
Hosanna in den hoge.

Gezegend Hij die komt in de Naam des Heren.
Hosanna in den hoge.

Lam Gods
dat wegneemt de zonden der wereld ontferm u over ons.
Lam Gods
dat wegneemt de zonden der wereld ontferm u over ons.
Lam Gods
dat wegneemt de zonden der wereld geef ons de vrede.

KLASSIEKE PODCASTS

Een podcast beluisteren kan altijd en overal. Je hebt alleen een telefoon, tablet of laptop nodig en een goede koptelefoon. En wat is nou fijner dan luisteren naar klassieke muziek en verhalen over klassieke muziek? Hierbij een selectie van de klassieke podcasts van AVROTROS.

Klassieke Mysteries – *Voorspelde Mozart zijn eigen dood?* In de podcastserie 'Klassieke Mysteries' duiken presentator Ab Nieuwdorp en collega Rebecca van der Weijde in de vreemde en spannende verhalen rondom de dood van klassieke componisten. Voorspelde Mozart zijn eigen dood? Waarom werd Haydn postuum onthoofd? En wie vergiftigde Beethoven? Verlies je in de spannende verhalen en krijg meteen een grote dosis klassieke muziek mee.

Kalm met Klassiek – *Je dagelijkse klassieke rustpunt!* In de drukte, haast en hectiek van het dagelijks leven is het af en toe goed even stil te staan. Pas op de plaats, rustig ademhalen en tot jezelf komen. En wat past daar beter bij dan klassieke muziek? Presentator Ab Nieuwdorp kiest elke werkdag een rustig en kalmerend klassiek werk uit, waarbij je even helemaal tot jezelf kunt komen. In sommige afleveringen vertelt Ab over meditatie of mindfulness, maar vaak klinkt vooral de mooie, ontspannende muziek.

In de gloednieuwe podcast *'Rachmaninov... Aangenaam!'* - onderdeel van de reeks **Ken je componisten** - neemt presentator Hans van den Boom je mee door het leven en de muziek van de Russische componist Sergej Rachmaninov. In zeven afleveringen zet Hans op een luchtige manier het volledige leven van Rachmaninov uiteen, en hoor je fragmenten uit alle 45 opusnummers van de componist. Van de serie genoten? Luister dan ook eens naar het eerste seizoen, *'Gustav Mahler... Aangenaam!'*

De klassieke podcasts van AVROTROS zijn te beluisteren via NPO Radio 4, Apple Podcast, Spotify of de RSS-feed.

nporadio4.nl/podcasts

AVROTROS

Volg AVROTROS Klassiek:

avrotros.nl/klassiek

UITVOERENDEN

Karina Canellakis, dirigent

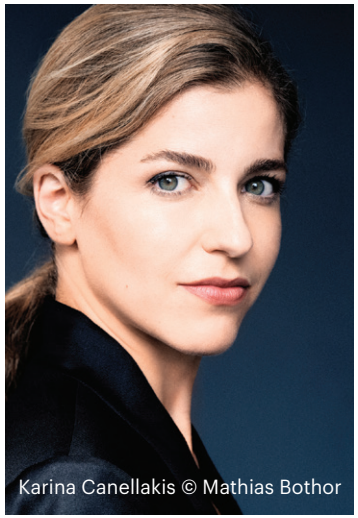
Karina Canellakis © Mathias Bothor

- de in New York geboren Karina Canellakis is sinds 1 september 2019 de nieuwe chef-dirigent van het Radio Filharmonisch Orkest, en zo de eerste vrouwelijke chef-dirigent van Nederland
- Karina Canellakis studeerde af aan het Curtis Institute of Music in Philadelphia en de Juilliard School in New York
- ze maakte in maart 2018 een uitzonderlijk debuut met het Radio Filharmonisch Orkest in Utrecht en Amsterdam, met werken van Britten, Sjostakovitsj en Beethoven
- Karina Canellakis is de winnaar van de Sir Georg Solti Conducting Award 2016
- ze maakte haar Europese dirigeerdebuut in 2015 met het Chamber Orchestra of Europe in Graz, ter vervanging van wijlen Nikolaus Harnoncourt en keerde terug om Concentus Musicus Wien te dirigeren in vier symfonieën van een Beethovencyclus

Paul Krämer, koordirigent

Paul Krämer

- Paul Krämer (1990) studeerde vanaf 2012 directie bij Marcus Creed aan de Hochschule für Musik und Tanz in Keulen en voltooide zijn masteropleiding bij Peter Dijkstra
- in 2010 richtte hij het Keulse Studienstiftungschor op, waarmee hij optrad in de Dom van Keulen en Keulen Gürzenich
- daarnaast werkt hij regelmatig samen met het vocale ensemble van de HfMT Keulen en het projectensemble 'Caleidon', waarmee hij nieuwe koormuziek, Die Schöpfung van Haydn en het kerstoratorium van Bach uitvoerde
- sinds 2013 is Paul Krämer artistiek leider van de Kartäuserkantorei Köln, waarmee hij al optrad in de Kölner Philharmonie en in de Filharmonie van Szczecin
- in 2015 ontving de Kartäuserkantorei Köln onder zijn leiding de 'gouden prijs' op het International Passion Music Festival in Szczecin
- het Filharmonisch Koor van de stad Bonn koos Krämer in 2016 als nieuwe koordirigent, als opvolger van Thomas Neuhoff

Iwona Sobotka, sopraan

- de Poolse sopraan Iwona Sobotka (1981) studeerde aan de Fryderyk Chopin Universiteit voor Muziek in Warschau en aan de Reina Sofía Hogeschool voor Muziek in Madrid
- ze brak internationaal door toen ze op haar 22ste de Koningin Elisabeth Wedstrijd won, als jongste winnaar in de categorie zang
- in 2004 maakte Iwona Sobotka haar operadebuut bij de Nationale Opera in Parijs, als Eerste Dame in Mozarts *Die Zauberflöte*; daarnaast zong ze onder meer als Tatjana in *Jevgeni Onjegin* van Tsjaikovski en als Donna Anna in *Don Giovanni* van Mozart bij de Staatsopera van Perm
- met pianist Piotr Anderszewski trad ze op in de Wigmore Hall in Londen en in Carnegie Hall New York, om de muziek van Karol Szymanowski te promoten
- Iwona Sobotka was onder meer te horen in concerten met de Berliner Philharmoniker onder leiding van Sir Simon Rattle en met het London Symphony Orchestra op de Festspiele in Baden-Baden
- ze debuteerde op het Lente Festival in Tokio als sopraansoliste in de *Missa Solemnis* van Beethoven
- ze keerde onlangs terug bij de Komische Oper Berlin als *Pamina* in Mozarts *Zauberflöte* en ging daarmee op tournee naar Australië en Nieuw-Zeeland

Virginie Verrez, alt

- de Franse mezzosopraan Virginie Verrez studeerde in 2015 af aan de Juilliard School in New York, waarna ze deelnam aan het Lindemann Young Artist Development Program van de Metropolitan Opera in New York
- in 2015 won Verginie Verrez de Metropolitan Opera National Council Auditions en een jaar later de Dallas Opera Guild Vocal Competition
- tegenwoordig is ze in vaste dienst bij het ensemble van de Wiener Staatsoper
- naast haar operawerk treedt Virginie Verrez regelmatig op als soliste in religieus repertoire, onder meer in Duruflés *Requiem* onder Leonard Slatkin in Lyon en Parijs en in Haydns *Nelson-Mis* met het Orchestre National de Lyon onder leiding van Omer Meir Wellber

Iwona Sobotka © Michal Heller

Virginie Verrez © Dario Acosta

- in 2019 zong ze haar roldebuut als Carmen (in de gelijknamige opera van Bizet) bij de Nationale Opera van Wales, waarmee ze door het Verenigd Koninkrijk toerde
- ze zong haar roldebuut als Le Prince Charmant in *Cendrillon* (Assepoester) van Massenet in het Stadttheater Klagenfurt
- ze had concertoptredens met Beethovens *Negende symfonie* met het Omroeporkest Berlijn en in Mozarts *Requiem* met het Symfonieorkest van Mulhouse

Benjamin Bruns, tenor

- de Duitse tenor Benjamin Bruns (*1980) begon zijn zangcarrière als alt-solist bij het jongenskoor in zijn geboortestad Hannover
- hij studeerde zang aan de Academie voor Muziek en Theater in Hamburg bij Renate Behle, en kwam nog tijdens zijn studie in vaste dienst bij het Theater Bremen
- daarop volgde een vaste aanstelling bij de Opera in Keulen, daarna bij de Dresdense Opera en tegenwoordig zingt Benjamin Bruns bij de Weense Staatsopera
- daarnaast zong hij onder meer bij de Beierse Staatsopera in München, de Semperoper in Dresden, het Teatro Real in Madrid, bij de Bayreuther Festspiele en in het Teatro Muncipal de Santiago in Chili, waar hij debuteerde in de rol van Alwa in *Lulu* van Alban Berg
- verder was hij te zien in een nieuwe enscenering van *Les Troyens* van Hector Berlioz bij de Weense Staatsopera
- naast opera zingt Benjamin Bruns geregeld in oratoria en uitgebreid concertrepertoire

Adam Kutny, bas

- de Poolse bas Adam Kutny (1992) studeerde aan de Jerzy Kurczewski Koorschool in zijn geboorte plaats Poznań en aan de Pacific Boychoir Academy in Oakland (VS)
- in 2016 studeerde hij af aan de Ignacy Jan Paderewski Muziekacademie in Poznań met een master diploma in operazang en acteren

Benjamin Bruns © Sara Schoengen

Adam Kutny

- Adam Kutny is laureaat van meerdere zangconcoursen in Spanje, Italië en Polen
- hij zong basrollen in de *Matthäus-Passion* (Jezus) en *Johannes-Passion* onder dirigent Kai Bumann bij de Artur Rubinstein Philharmonie in Łódź en de rol van Don Pizarro in Beethovens *Fidelio* bij de Pommerse Philharmonie in Bydgoszcz
- en hij zong als Escamillo in *Carmen* van Bizet in het Operahuis van Szczecin, als Belcore in Donizetti's *L'elisir d'amore* bij de Opera van Bydgoszcz en als Figaro in *Le nozze di Figaro* bij het Bregenz Festival
- vanaf 2017 was hij lid van de Internationale Operastudio van de Staatsoper Unter den Linden in Berlijn
- sinds seizoen 2019/20 is Adam Kutny ensemblelid van de Staatsoper Unter den Linden, waar hij onder meer te zien was als de Heerrufer in *Lohengrin*, en in *La traviata* en *La Bohème*

Radio Filharmonisch Orkest

- het Radio Filharmonisch Orkest is opgericht in 1945 en is een onmisbare schakel in het Nederlandse muziekleven
- het speelt naast het grote symfonische repertoire meer dan elk ander Nederlands symfonieorkest muziek van dit moment
- speelt geregeld premières van opdrachtwerken in omroepseries AVROTROS Vrijdagconcert en NTR ZaterdagMatinee
- bereikt in vernieuwende concertformats als Pieces of Tomorrow en Out of the Blue jong publiek
- vrijwel alle concerten rechtstreeks uitgezonden op NPO Radio 4
- sinds 1 september 2019 geleid door de Amerikaanse chef-dirigent Karina Canellakis, de eerste vrouwelijke chef-dirigent van een Nederlands symfonieorkest

▸ www.radiofilharmonischorkest.nl

Wordt u ook vriend van het Radio Filharmonisch Orkest? Zie:

▸ www.radiofilharmonischorkest.nl/vrienden-van-het-rfo

Groot Omroepkoor

- met ruim zestig vocalisten het enige professioneel opererende koor van deze omvang in Nederland
- sinds oprichting in 1945 niet weg te denken factor in koor-symfonische repertoire in ons land
- zingt koorpartijen in opera's, oratoria en cantates in de concertseries van de Nederlandse Publieke Omroep, het AVROTROS Vrijdagconcert, de NTR ZaterdagMatinee en Het Zondagochtend Concert
- brengt a capella-concerten in TivoliVredenburg en Jacobikerk in Utrecht en in Amsterdams Concertgebouw
- zingt geregeld hedendaags werk, vaak opdrachtwerken van Nederlandse componisten, o.m. Wagemans, Wagenaar, Visman, Manneke, Momotenko-Levitsky, Kortekaas, Roukens, Vleggaar en Zuidam
- zingt premières van hedendaagse buitenlandse componisten, als Rehnqvist, MacMillan, Whitacre, Adams, Dean, Kancheli, Goebaidoelina en Glanert

- sinds september 2020 is de Brit Benjamin Goodson chef-dirigent van het GOK

▸ www.grootomroepkoor.nl

Wordt vriend van het Groot Omroepkoor:

▸ www.vriendengrootomroepkoor.nl

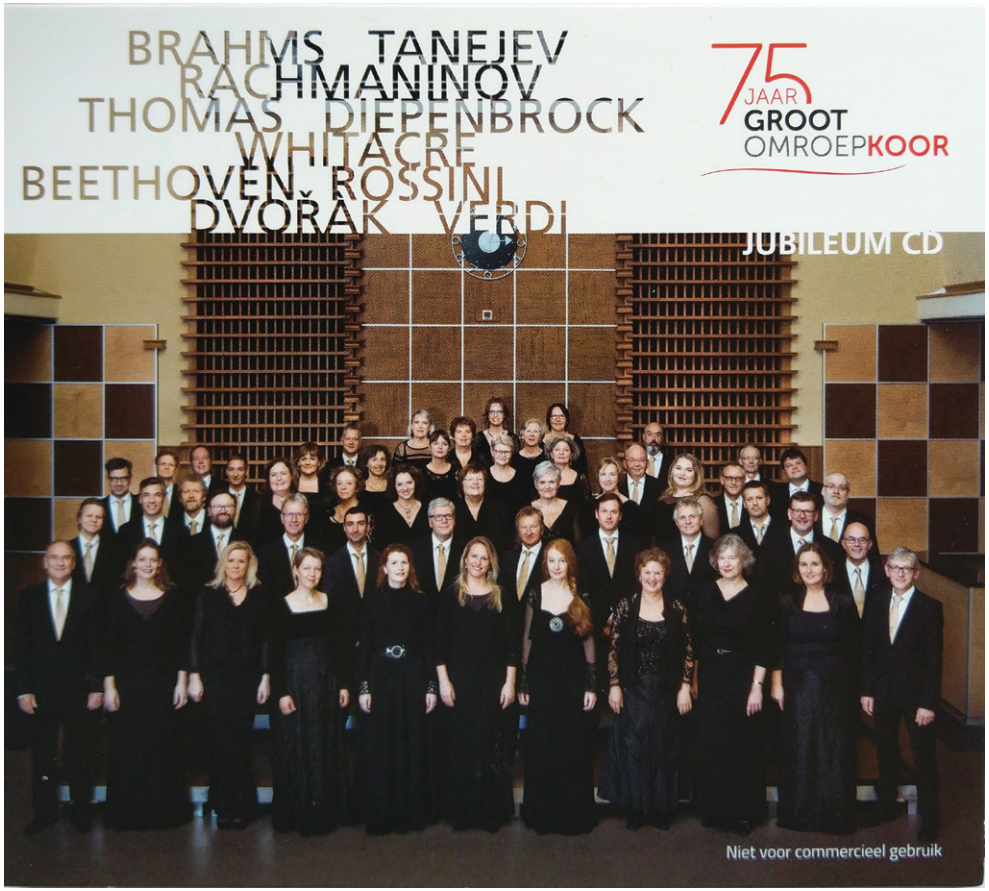

AVROTROS VRIJDAG CONCERT

VOLGENDE CONCERTEN

donderdag 28 april 2022, 20.15 uur
TivoliVredenburg, Utrecht

The Living Room ‘A Circus of Angels’

Groot Omroepkoor

Benjamin Goodson dirigent
Maria van Nieukerken assistent-dirigent
Sven Ratzke zang & presentatie

Combo: Jetse de Jong vleugel
Haye Jellema slagwerk
Florian Friedrich bas
Franske v.d. Wiel mezzosopraan
Jan Pieter Koch programmering

Peter Leung regie

vrijdag 29 april 2022, 20.15 uur
TivoliVredenburg, Utrecht

Sibelius’ Kullervo

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepmannenkoor

James Gaffigan dirigent
Klaas-Jan de Groot koordirigent
Johanna Rusanen-Kartano sopraan
Arttu Kataja bas

Beethoven Ouverture Coriolan
Sibelius Kullervo

Terugluisteren

Wilt u nagenieten van het AVROTROS Vrijdagconcert of bent u benieuwd naar de interviews met de dirigent, de componist of een solist? Luister dan terug (onder Uitzending Gemist) op ▸ www.nporadio4.nl/ avrotrosvrijdagconcert

Of luister en kijk naar de vele klassieke muziekconcerten die AVROTROS heeft geregistreerd op YouTube via ▸ www.youtube.com/user/avroklassiek/video